

**Силабус освітнього компоненту (ОК)
«Соціально-політичні транзитивні процеси: теорія і методологія»**

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
Спеціальність: 052 Політологія
Освітня програма: Політологія (мова навчання – українська)
Рівень вищої освіти: третій освітньо-науковий рівень (доктор філософії)
Рік навчання: 2024-2025
Семестр: 3

Структурний підрозділ	Кафедра політології та філософії, історичний факультет
Викладач: 	ПІБ: Вонсович Сергій Геннадійович Посада: професор, професор кафедри політології та філософії Вчений ступінь: доктор політичних наук Вчене звання: професор E-mail: vonsovych.sergiy@kpnu.edu.ua Робоче місце: навчальний корпус №2 (вул. Татарська, 14), кафедра політології та філософії. Профайл викладача: https://politkaf.kpnu.edu.ua/vonsovych-serhij-henadijovych/
Лінк на освітній контент дисципліни	https://moodle.kpnu.edu.ua/course/view.php?id=5325
Статус дисципліни	обов'язковий освітній компонент професійної підготовки
Обсяг дисципліни, кредити ЄКТС / години	3 кредити ЄКТС / 90 год.
Мова викладання	Українська
Форми навчання	Денна, заочна.
Політика дисципліни	<p><u>Академічна доброчесність.</u> Очікується, що роботи аспірантів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел списування, втручання в роботу інших аспірантів становлять, але не обмежують приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі аспіранта є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману. URL: https://integrity.kpnu.edu.ua/</p> <p><u>Відвідування занять.</u> Очікується, що всі аспіранти відвідають лекційні та семінарські заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку аспіранти зобов'язані дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт, передбачених курсом. «Положення про організацію освітнього процесу в КІНУ імені Івана Огієнка» URL: https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view</p> <p><u>Неформальна освіта.</u> Визнання КІНУ ім. І. Огієнка результатів навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти регламентовано «Положенням про результати навчання, здобутих шляхом формальної або інформальної освіти». URL: https://drive.google.com/file/d/19GCSM3y-K496gs8RQJp0mO9FjUJumB4T/view</p>

<p>Що будемо вивчати?</p>	<p>Особливості теоретико-методологічних засад дослідження соціально-політичних транзитивних процесів та широкий спектр застосування політичних методів в умовах сучасних суперечливих транзитивних процесів, їх адаптації до особливих нестабільних перехідних умов, у яких вони відбуваються.</p>
<p>Чому це треба вивчати?</p>	<p>Навчальна дисципліна спрямована на теоретичне осмислення і методологічні підходи на основі багатогранного аналізу досліджень соціально-політичних транзитивних процесів, які відбуваються у світі; використання методичної бази політології слугує інструментом у дослідженні соціально-політичних транзитивних процесів</p>
<p>Яких результатів можна досягнути?</p>	<p>Очікувані результати навчання з дисципліни: ПРН 01. Опанувати універсальними навичками дослідника, достатніми для проведення фундаментальних і прикладних досліджень, розробки, організації та управління науковими проектами та/або науковими дослідженнями, презентації їх результатів у професійному середовищі через сучасні форми наукової комунікації. ПРН 03. Мати системний науковий світогляд та філософсько-культурний кругозір, який включає розвинене критичне мислення, професійну етику та академічну добросесність. ПРН 04. Розробляти та реалізовувати наукові та/або інноваційні проєкти, які дають можливість переосмислити наявне та створити нове цілісне знання та/або професійну практику і розв'язувати значущі проблеми фундаментальної політичної науки з врахуванням соціальних, економічних, політичних та правових аспектів, лідерства, автономності та відповідальності. ПРН 06. Комплексно розуміти принципи функціонування та закономірності розвитку влади і публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики і політики окремих країн та регіонів ПРН 07 Фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації ПРН 08 Комплексно розуміти особливості реалізації влади у різних політичних системах та використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.</p>
<p>Як можна використати набуті знання та уміння?</p>	<p>ОК сприяє формуванню у студентів таких компетентностей: Інтегральна компетентність Здатність розв'язувати комплексні проблеми професійної та дослідницько-інноваційної діяльності у політичній сфері, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних політологічних знань та професійної практики Загальні компетентності (ЗК) ЗК 01 Здатність фахово спілкуватися державною та іноземною мовами як усно, так і письмово у процесі наукової комунікації та досліджень ЗК 02 Розуміння сутності наукової діяльності, формування системного наукового світогляду, самостійного пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел. ЗК 05 Здатність до оволодіння загальнонауковими компетентностями, спрямованими на формування наукового світогляду, загального культурного кругозору, дотримання у фаховій діяльності норм професійної етики, міжкультурної толерантності, керування загальнолюдськими цінностями. ЗК11 Здатність бути критичним і самокритичним, діяти на основі етичних міркувань (мотивів). Спеціальні (фахові) компетентності спеціальності (СК): СК 01. Комплексне розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації. СК 02. Поглиблене знання нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології та володіння категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки. СК 03. Комплексне розуміння принципів функціонування та закономірностей розвитку</p>

	<p>влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.</p> <p>СК 04. Комплексне застосування широкого спектру політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей відповідно до певного історичного або сучасного контексту.</p> <p>СК 05 Комплексне застосування інструментарію нормативної та емпіричної політичної теорії та методів політичної методології, порівняльної та прикладної політології, міжнародних та глобальних студій у професійній діяльності.</p>										
Зміст дисципліни	Теоретико – методологічні засади та методи соціально-політичних транзитивних процесів; причини та вихідні позиції транзитивних процесів; умови виникнення перехідних процесів та форми їх переходу; структура загальних моделей транзитивних процесів; соціально-політична структура перехідних процесів										
Методи навчання	Словесні, наочні методи: лекція (лекція-презентація, проблемна лекція, лекція-бесіда, лекція-дискусія), розповідь, пояснення, бесіда, дискусія, диспут, мозкова атака, робота з першоджерелами, словниками, посібниками, дидактичними матеріалами та іншими джерелами інформації, робота з інтернетними публікаціями та матеріалами вебсайтів, робота за таблицями, створення й демонстрування презентацій.										
Інформаційне забезпечення	<p>Основні джерела:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Вонсович С. Політична транзитологія : монографія. Кам'янець-Подільський : Зволейко Д.Г., 2013. 383 с. 2. Влада як ресурс спроможності держави: політологічний дискурс. <i>Літопис Волині</i>. №29. 2023. С. 142-147. 3. Вонсович С. Ретроспективний аналіз теоретичних підходів до трактування транзитивних процесів. <i>Літопис Волині</i>. Всеукраїнський науковий часопис Волинський національний університет імені Лесі Українки. Луцьк : Гельветика, 2021. Час. 24. С.196-200. 4. Вонсович С. Транзитологія: долання кризи та вектори розвитку <i>Науковий часопис. Національного педагогічного університету імені М. П. Драгоманова. Серія 22. Політичні науки та методика викладання соціально-політичних дисциплін Випуск 30: збірник наукових праць. Київ : Вид-во НПУ імені М. П. Драгоманова, 2021. С.5-13.</i> 5. Демократичний транзит у країнах Вишеградської групи й Україні: вибрані аспекти / За ред. Дмитра Шевчука та Віталія Лебедюка. Острог: Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2018. 224 с. 6. Мацієвський Ю. В. У пастці гібридності: зигзаги трансформацій політичного режиму в Україні (1991-2014) : монографія Чернівці : Книги – ХХІ, 2016. 552 с 										
Обсяг дисципліни (години) та види занять	Денна форма: лекційні заняття (10 год.), семінарські заняття (20 год.), самостійна робота (60 год.); заочна форма: лекційні заняття (6 год.), семінарські заняття (6 год.), самостійна робота (78 год.).										
Система оцінювання результатів навчання	<p>Основними методами контролю відповідно до критеріїв оцінювання знань здобувачів освіти та ефективності засвоєння ними курсу ґрунтується на таких формах участі студентів у освітньому процесі, які підлягають поточному контролю (виступ з основного питання на семінарському занятті, Усне та письмове опитування, дидактична гра, самостійна робота (дискусії, аналітична робота, презентація доповідей). Підсумкова оцінка є арифметичною сумою балів за поточний контроль, модульну контрольну роботу, виконання самостійної роботи, та екзамен.</p> <p style="text-align: center;">Розподіл балів, які отримують студенти</p> <table border="1" style="width: 100%; text-align: center;"> <tr> <td style="width: 25%;">Поточний контроль</td> <td style="width: 25%;">Самостійна робота</td> <td style="width: 25%;">МКР</td> <td style="width: 25%;">Екзамен</td> <td style="width: 20%;">Сума балів</td> </tr> <tr> <td>25</td> <td>10</td> <td>25</td> <td>40</td> <td>100</td> </tr> </table>	Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	Сума балів	25	10	25	40	100
Поточний контроль	Самостійна робота	МКР	Екзамен	Сума балів							
25	10	25	40	100							

Критерії оцінювання знань, умінь, навичок студентів на навчальних заняттях

Оцінювання на семінарських заняттях відбувається за 12 бальною системою відповідно до критеріїв визначених «Положенням про рейтингову систему оцінювання навчальних досягнень здобувачів вищої освіти Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка».
 URL: <https://drive.google.com/file/d/1ZbMN35h-7ZSJBOVvL2bTCaLtRbcQA86/view>
 Максимальний бал оцінки поточної успішності здобувачів вищої освіти на навчальних заняттях рівний 12.
 Відповіді студентів на практичних заняттях оцінюються за 12-бальною системою за наступними критеріями.

Рівні навчальних досягнень	Оцінка в балах (за 12-бальною шкалою)	Критерії оцінювання
Початковий (понятійний)	1	Здобувач вищої освіти володіє навчальним матеріалом засвоєння окремих термінів, фактів без зв'язку між відповіді на запитання, які потребують відповіді „ні”. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	2	Здобувач вищої освіти мало усвідомлює мету навчальної діяльності, робить спробу знайти спосіб розповісти суть заданого, проте відповідає лише за доповіддю викладача на рівні „так” чи „ні”; може самостійно з підручнику відповідь. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
	3	Здобувач вищої освіти намагається аналізувати елементарних знань і навичок; виявляє окремі властивості робить спроби виконання вправ, дій репродуктивного характеру; за допомогою викладача робить прості розрахунки за готовим алгоритмом. Здобувач порушує принципи академічної доброчесності.
Середній (репродуктивний)	4	Здобувач вищої освіти володіє початковими знаннями близько половини навчального матеріалу, здатний відповісти на його, провести за зразком розрахунки; орієнтується у певних визначеннях; самостійне опрацювання навчального матеріалу викликає значні труднощі. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	5	Здобувач вищої освіти знає більше половини навчального матеріалу, розуміє сутність навчальної дисципліни, може визначити поняття, категорій (однак з окремими помилками) вміє працювати з підручником, самостійно опрацювати частину навчального матеріалу; робить прості розрахунки за алгоритмом, але окремі висновки не логічні, не повні. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
	6	Здобувач вищої освіти розуміє основні положення навчального матеріалу, може поверхнево аналізувати події, ситуації, робить певні висновки; відповідь може бути правильною, але недостатньо осмисленою; самостійно відтворює частину матеріалу; вміє застосовувати знання при розв'язуванні розрахункових завдань за алгоритмом; може користуватися додатковими джерелами. Здобувач переважно дотримується принципів академічної доброчесності.
Достатній (алгоритмічний)	7	Здобувач вищої освіти правильно і логічно відтворює навчальний матеріал, оперує базовими теоріями і фактами, встановлює причинно-наслідкові зв'язки між ними, може наводити приклади на підтвердження певних висновків; застосовувати теоретичні знання у стандартних ситуаціях; за допомогою викладача може скласти план реферату, відповіді на його і правильно оформити; самостійно користуватися додатковими джерелами.

			додатковими джерелами; правильно використовує термінологію; скласти таблиці, схеми. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		8	Знання здобувачем вищої освіти досить повні, він застосовує вивчений матеріал у стандартних ситуаціях; аналізувати, робити висновки; відповідь повна, логічно обґрунтована, однак з окремими неточностями; вміє самостійно працювати, може підготувати реферат і обґрунтувати положення. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
		9	Здобувач вищої освіти вільно володіє вивченим матеріалом; застосовує знання у дещо змінених ситуаціях, вміє аналізувати та систематизувати інформацію, робить аналітичні висновки; використовує загальновідомі докази у власній аргументації; чітко тлумачить поняття, категорії, нормативні документи; формулює закони; може самостійно опрацьовувати матеріал; виконує прості творчі завдання; має сформовані творчі навички. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
	Високий (творчо- професійний)	10	Здобувач вищої освіти володіє глибокими і міцними знаннями та використовує їх у нестандартних ситуаціях; може визначити тенденції та суперечності різних процесів; робить аргументовані висновки; практично оцінює сучасні тенденції; факти, явища, процеси; самостійно визначає мету власної діяльності; розв'язує творчі завдання; може сприймати незвичну позицію як альтернативну; знає суміжні дисципліни; використовує знання, аналізуючи різні явища, процеси. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.
11		Здобувач вищої освіти володіє узагальненими знаннями в навчальній дисципліні, аргументовано використовує знання в нестандартних ситуаціях; вміє знаходити джерела інформації; аналізувати їх, ставити і розв'язувати проблеми, застосовує вивчений матеріал для власних аргументованих суджень у практичній діяльності (диспути, круглі столи тощо); самостійно спроможний за допомогою викладача підготувати виступ на студентську наукову конференцію; самостійно вишукує матеріал; визначити програму своєї пізнавальної діяльності; оцінювати різноманітні явища, процеси; займає активну життєву позицію. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.	
12		Здобувач вищої освіти має системні, дієві знання, високі, неординарні творчі здібності у навчальній діяльності; використовує широкий арсенал засобів для обґрунтування своєї думки; розв'язує складні проблемні завдання; схильний до системно-наукового аналізу та прогнозування; вміє ставити і розв'язувати проблеми, самостійно здобуває та використовує інформацію; займається науково-дослідницькою роботою; логічно та творчо викладає матеріал в усній та письмовій формі; розвиває свої здібності й навички; використовує різноманітні джерела інформації; модифікує ситуації в нестандартних умовах. Здобувач дотримується принципів академічної доброчесності.	

Переведення оцінок отриманих за 12 бальною шкалою в рейтинговий бал здійснюється за формулою:

$$(СБ*0,05)+0,4)*МахБ$$

Де СБ – середній бал за 12 бальною шкалою

МахБ – максимальна сума балів що відводиться на поточний контроль

Поточний контроль	Усне та письмове опитування, дидактична гра, самостійна робота (дискусії, аналітична робота, презентація доповідей)
Підсумковий контроль	Екзамен
Локація	URL: https://kpnu.edu.ua/rozklad-zaniat/